

Komitet Nauk Etnologicznych
Polskiej Akademii Nauk

ZBIGNIEW JASIEWICZ

**POCZĄTKI POLSKIEJ ETNOLOGII
I ANTROPOLOGII KULTUROWEJ**

(OD KOŃCA XVIII WIEKU DO ROKU 1918)

INSTYTUT IM. OSKARA KOLBERGA

Poznań 2011

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	7
1.1. Cele i zakres pracy	7
1.2. Stan badań nad historią etnologii i antropologii polskiej	9
1.3. Źródła	12
1.4. Założenia	14
1.5. Niektóre terminy	21
1.6. Konstrukcja opracowania	25
1.7. Historia etnologii/antropologii kulturowej i jej cele	26
2. Kształtowanie się polskiej etnologii/antropologii kulturowej od końca XVIII wieku do lat 40. XIX wieku	29
2.1. Ludzkość i rozwój jej kultury	29
2.2. Lud i obyczaje ludu	39
2.3. „Życie domowe” – w poszukiwaniu antropologii codzienności	68
2.4. Narody i ludy europejskie	70
2.5. Ludy i narody pozaeuropejskie	75
2.6. Grupy etniczne i naród	81
2.7. Podstawowe terminy	95
3. Studia nad literaturą ludową, etnografia, etnologia, antropologia. Zróżnicowanie i rozwój zainteresowań od lat 40. do połowy lat 60. XIX wieku	104
3.1. Studia nad literaturą ludową	107
3.2. Etnografia: między geografiami a historią	110
3.3. Etnologia – nauka o narodowości	122
3.4. Antropologia – wiedza o człowieku	129
3.5. Programy – instrukcje badawcze	131
3.6. Zainteresowanie historią badań, postawa krytyczna, próby profesjonalizacji i inne oznaki kształtowania się dyscypliny	139

4. Między ludoznawstwem a antropologią. Praktyka i teoria oraz instytucjonalizacja i profesjonalizacja etnologii/antropologii kulturowej w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku	146
4.1. Przedmiot, problematyka i cele	147
4.2. Nazwy i zakres kierunków badań i dyscypliny	170
4.3. Teoria i metody badań	178
4.4. Historia badań i rozwój informacji naukowej	201
4.5. Instytucjonalizacja i profesjonalizacja	204
5. Zakończenie	221
6. Bibliografia	224
6.1. Publikacje	224
6.2. Archiwalia.	261
7. Aneks. Dwa dokumenty z Oddziału Rękopisów Rosyjskiej Biblioteki Narodowej w S. Petersburgu	264
8. Indeks nazwisk oraz nazw geograficznych i etnicznych	269
9. Streszczenia	285